

SANAT VE SPOR EĞİTİMİNİN ÖĞRENCİLERİN UYUM DÜZEYLERİNE ETKİSİ

Özlem DEMİRTAŞ* Gülten İMAMOĞLU**

* Dr. Öğretim Üyesi, Hitit Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

** Prof. Dr. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi

ÖZET

Bu çalışmada sanat ve spor eğitiminin öğrencilerin uyum düzeylerinin cinsiyete, eğitim görülen alana ve egzersiz davranışları değişim basamaklarına göre araştırılması amaçlanmıştır. Güzel sanatlar fakültesi, spor bilimleri fakültesi ve eğitim fakültesinde (Temel Eğitim Bölümü) öğrenim gören 226 kadın ve 262 erkek öğrenciye Hacettepe Kişilik Envanteri” ve Egzersiz Davranışı Değişim Basamakları Anketi uygulanmıştır. Karşılaştırmalarda t- testi, tek yönlü varyans analizi ve LSD testi kullanılmıştır. Çalışmada kişisel uyum puanları kadınlarda 44,8 ve erkeklerde 45,1 ile sosyal uyum puanları kadınlarda 53,9 ve erkeklerde 54,2 olarak bulunmuştur. Genel uyum puanları kadınlarda 98,6 ve erkeklerde 99,3 olarak tespit edilmiştir. Cinsiyete göre sosyal uyum puanları istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0,05$). Uyum puanlarında yaş kategorisine göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($p > 0,05$). Fakülte türüne göre ise kişisel uyumda güzel sanatlar ile spor bilimleri fakültesi puanları birbirine yakın ve eğitim fakültesi öğrencilerinden anlamlı derece yüksektir ($p < 0,001$). Sosyal uyum puanlarında ve genel uyum puanlarında spor fakültesi öğrencilerinin güzel sanatlar fakültesi öğrencilerinden ve her iki fakülte öğrencilerinin ise eğitim fakültesi öğrencilerinden puanları yüksek olması anlamlı bulunmuştur ($p < 0,001$). Davranış değişim basamakları dağılımına göre ise en düşük puanlar eğilim öncesi ve en yüksek puanlarda devamlılık aşamasındaki kişilerde bulunmuştur ($p < 0,001$). Sonuç olarak; sanat ve spor eğitiminin kişisel uyum düzeyinde benzer, sosyal uyum düzeyinde farklı etki ettikleri, sanat ve spor eğitimi almayanlara göre daha iyi uyuma sahip oldukları bulunmuştur. Ayrıca cinsiyetin sosyal uyumda etkili olduğu tespit edilmiştir. Yine bedensel aktif olanların aktif olmayanlara göre daha iyi uyuma sahip olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Spor, Sanat, Kişisel ve Sosyal Uyum, Davranış Değişimi

KAYNAKLAR

1. **Akandere, M., (1998).** “Üniversite Gençliğinde Görülen Kaygının Giderilmesinde Sporun Farklı Yaş Gruplarına Etkisinin İncelenmesi”, G.Ü. BESYO Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, Cilt:3, Sayı:1, s-42-50, Ankara.
2. **Akcalı, Ö., (2003).** “Ceza Evindeki Mahkumların Sosyal Uyum Sürecinde Sporun Yeri”, G.Ü.BESYO Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi, s-165-176, 10-11 Ekim, Ankara.
3. **Arı, R., (1989).** Üniversite Öğrencilerinin Baskın Ben Durumları ile Bazı Özlük Niteliklerinin, Ben Durumlarına, Uygunluk ve Uyum Düzeylerine Etkisi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
4. **Balabanlı, F., (1990).** Öğretmen Liselerinde Okuyan Öğrencilerin Kişisel ve Sosyal uyum Düzeylerini Etkileyen Bazı Etmenler, Yayınlanmamış Doktora Tezi, H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
5. **Baştuğ G, Akandere M, Yıldız H., (2011).** Sedanter Genç Bayanlarda Aerobik Egzersizin Vücut Kompozisyonu Ve Kendini Fiziksel Tanımlama Değerlerine Etkisi. Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi, 2(2): 22-7.
6. **Bostan, S.S. (1993).** 14-15 Yaş Ergenlerinin Uyum Düzeylerinin ve Ana-Baba Tutumlarının İncelenmesi. Yüksek lisans tezi (basılmamış). Ankara Üniversitesi, 106 s. , Ankara.
7. **Cengiz C, Aşçi FH, İnce ML. (2010).** Exercisestages of Change Questionnaire: Itsreliability and Validity. Türkiye Klinikleri Journal of Sports Sciences. 2(1): 32 37
8. **Ceylan, E.,(2000).** Mesleki Sorun Düzeyleri Farklı Okul Rehber Öğretmenlerinin Kişisel ve Sosyal Uyum Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, A.Ü. Yayınları No:1185, s-15,19-21, Eskişehir.
9. **Dusek, J. B., (1987).** Adolescent development and behavior. Prentice HallInternational Inc, 512 p., New Jorseys.
10. **Dixon, T.G. and Chalmers, G.T., (1990).** The Expressive Arts in Education. Childhood Education,1(67);12-17.
11. **Eshlaman, J.R. , (1991).** The Family. Allyn and Bason A Division of Simon and Schuster Inc, 595 p., London.
13. **Güçlü M.,Yentur J.,(2008).** Milli Takım Düzeyindeki Elit Bayan Sporcuların Kişisel Ve Sosyal Uyum Düzeyleri İle Bedenlerini Algılama Düzeylerinin Karşılaştırılması, SPOR-METRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, VI (4) 183-192
14. **Gümüş Y.,Kitiş Y., (2015).** Egzersiz Davranış Değişimi Ölçeklerinin Geçerlik ve Güvenirliliği, Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi, 1-19
15. **Hunter, F. T. , (1984).** Socializing Procedures in Parent-Child And Friendship Realiations During Adolescence. Development Psychology 20(6);1092-1099.
16. **İmamoğlu O, Ağaoglu S, Eker H.,(2010).** Değişik İllerde Beden Eğitimi ve Spor Bölümünde Okuyan Öğrencilerin Beslenme Alışkanlıklarının İncelenmesi. Beden eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 12(4),sh.1-12
17. **Kızıltan, G.,(1984).** Üniversite Öğrencilerinin Kişisel ve Sosyal Uyum Düzeylerini Etkileyen Etmenler, Yayınlanmamış Doktora Tezi , H.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
18. **Köksal, A. , (1997).** Müzik Eğitimi Alan ve Almayan Ergenlerin Empatik Becerileri Ve Uyum Düzeylerinin İncelenmesi. Yüksek lisans tezi (basılmamış),Ankara Üniversitesi, 134 s., Ankara.
19. **Kuru, E.,(2003).** Farklı Statüdeki Beden Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin Kişilik Özellikleri, G.Ü.Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 23, Sayı: I, s-175-191, Ankara.

20. **Lindwall, M., Hassmen P., (2004).** "The Role of Exercise and Gender for Physical Self-Perceptions and importance Ratings in Swedish University Students". *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports.* 14 : 373-380
21. **Marcus BH, Lewis BA., (2003).** The Trans Theoretical Model Postulates That Individuals Move Through A Series of Stages As They Adopt and Maintain Physical Activity, 4:1-8.
22. **Marsh, H.W., Kleitman, S., (2002).** Extracurricular School Activites: The Good, The Bad And The Nonlinear, *Harvard Educational Review,* 72(4): 464-514.
23. **Oerter, R und Montada, L.(Hrsg.) (1995).** *Entwicklungspsychologie,* PVU. Weinheim.
24. Özgüven, E.,(1992). *Hacettepe Kişilik Envanteri El Kitabı, Odak Ofset, Ankara.*
25. Özoğlu, S.Ç., (1985). *Gençliğin Eğitimi ve Sorunları, Türk Eğitim Derneği Yayınları. Bilim Dizisi:9. Eğitim Toplantısı 20-22 Kasım, Ankara.*
26. **Physical activity and health: A Report of the Surgeon General.** Atlanta GA: National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion, 1996.U.S
27. **Prochaska JO, Velicer WF., (1997).** The Trans Theoretical Model Of Health Behavior Change. *American Journal of Health Promotion,* 12, 38-48.
28. **San, İ., (2004).** *Sanat ve Eğitim. Yaratıcılık Ütopya Yayınevi, s.325, Ankara.*
29. **Spencer L, Adams TB, Malone S, Roy L, Yost E., (2006).** Applying The Trans Theoretical Model to Exercise: A systematic and comprehensive review of the literature, *Health Promotion Practice,* 7,428 – 443.
30. **Smith, R., Darling, N., Cardwell, L.L., (2005).** Participation in School-Based Extracurricular Activites and Adolescent Adjustment, *Journal of Research,* Vol.37, No.1, pp.51-76.
31. **Sivrikaya, K., (1992).**Fatih Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Uyum Düzeylerinin Belirlenmesi Ve Uyum Düzeyleri Arasındaki Farklılıkların Araştırılması, Yüksek Lisans Tezi, K.T.Ü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon.
32. Şahin Ç., Tuncel M.,(2008). Sınıf Öğretmenliği ve Beden Eğitimi Öğretmenliğinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Psikososyal Uyum Düzeylerinin İncelenmesi, *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 9, Sayı 2, (45-50)*
33. **Toy B., (2006).** Sanat Eğitimi Alan ve Almayan 15-17 Yas Grubundaki Ergenlerin Sosyal Uyumlarının ve Benlik Tasarım Düzeylerinin İncelenmesi, *Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Çocuk gelişimi ve Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek lisans tezi.*
34. **Uçan, A., (1995).** İnsan ve Müzik. İnsan ve Sanat Eğitimi, Müzik Ansiklopedisi
35. Yayınları, 233 s., Ankara.
36. **WHO.,(2010).** Global Recommendations on Physical Activity For Health. 2010. URL:http://whqlibdoc.who.int/publications/2010/9789241599979_eng.pdf.
37. **Yaman, M., Yaan, T., Türkmen ,M.,(2003).** Sporun Öğretmen Adayı Üniversite Öğrencilerinin Ataklık ve Pratik Olma Kişilik Özelliklerine Etkisi, *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:5, s-116-1*
38. **Yavuzer, H. , (1995).** Çocuk psikolojisi. Remzi Kitabevi, İstanbul, s.344
39. **Yeşilyaprak, B.,(1993).** Kişiliğin Gelişiminde Ailesel Faktörlerin Etkisine İlişkin Bir Araştırma, *Aile ve Toplum Dergisi, Sayı:3, Cilt:1, Yıl:3, s-3-16, Eylül-Aralık.*
39. **Yılmaz, F. (1990).** Lise ve Dengi Okullara Devam Eden Öğrencilerin Uyum Düzeylerini Etkileyen Faktörler, *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.*
40. **Yörükoğlu, A., (1990).** *Gençlik Çağı. 7. Basım. Özgür Yayın Dağıtım, Ankara.*